

Pleidleisiau a Thrafodion – Y Cyfarfod Llawn

Lleoliad y cyfarfod:

Y Siambr – Y Senedd

Dyddiad y cyfarfod:

Dydd Mercher, 29 Ionawr 2025

Amser y cyfarfod: 13.30

Gellir gwyllo'r cyfarfod ar [Senedd TV](#) yn:

<http://senedd.tv/cy/14809>

257

Cynhaliwyd y cyfarfod hwn ar ffurf hybrid, gyda rhai Aelodau yn Siambr y Senedd ac eraill yn ymuno drwy gyswllt fideo.

1 Cwestiynau i Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg

Dechreuodd yr eitem am 13.30

Gofynnwyd yr 8 cwestiwn cyntaf. Gwahoddodd y Llywydd lefarwyr y pleidiau i ofyn cwestiynau i'r Ysgrifennydd Cabinet ar ôl cwestiwn 2.

2 Cwestiynau i'r Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig

Dechreuodd yr eitem am 14.23

Gofynnwyd yr 8 cwestiwn cyntaf. Gwahoddodd y Llywydd lefarwyr y pleidiau i ofyn cwestiynau i'r Ysgrifennydd Cabinet ar ôl cwestiwn 2.

3 Cwestiynau Amserol

Dechreuodd yr eitem am 15.22

Atebwyd gan y Gweinidog Addysg Bellach ac Uwch

[Julie Morgan \(Gogledd Caerdydd\)](#): Pa drafodaethau y mae Llywodraeth Cymru wedi'u cael gyda Phrifysgol Caerdydd yn dilyn y cyhoeddiad y bydd 400 o swyddi yn cael eu torri?

Senedd Cymru
Welsh Parliament

Atebwyd gan y Gweinidog Diwylliant, Sgiliau a Phartneriaeth Gymdeithasol

[Heledd Fychan \(Canol De Cymru\)](#): Pa gamau y mae Llywodraeth Cymru yn eu cymryd i sicrhau bod buddiannau cefnogwyr rygbi Cymru yn cael eu blaenoriaethu mewn unrhyw gytundebau darlledu yn y dyfodol, yn dilyn adroddiadau diweddar ynghylch cais posibl TNT Sports am hawliau teledu y Chwe Gwlad?

4 Datganiadau 90 Eiliad

Dechreuodd yr eitem am 16.08

Gwnaeth **Mike Hedges** ddatganiad am – Diwrnod Atal Strôc.

Gwnaeth **Rhys ab Owen** ddatganiad am – Teyrnged i Emrys Roberts.

5 Cynnig i ddiwygio Rheolau Sefydlog – Rheol Sefydlog 12.19 (Dadleuon Agored)

Dechreuodd yr eitem am 16.12

NDM8805 [Elin Jones \(Ceredigion\)](#)

Cynnig bod y Senedd, yn unol â Rheol Sefydlog 33.2:

1. Yn ystyried adroddiad y Pwyllgor Busnes, 'Diwygio Rheolau Sefydlog: Rheol Sefydlog 12.19 (Dadleuon Agored)', a [osodwyd](#) yn y Swyddfa Gyflwyno ar 22 Ionawr 2025.
2. Yn cymeradwyo'r cynnig i ddiwygio Rheol Sefydlog 12.19, fel y nodir yn Atodiad A i adroddiad y Pwyllgor Busnes.

Derbyniwyd y cynnig yn unol â Rheol Sefydlog 12.36.

6 Dadl ar adroddiad y Pwyllgor Cyllid – Cyfalaf Trafodion Ariannol

Dechreuodd yr eitem am 16.12

NDM8801 [Peredur Owen Griffiths \(Dwyrain De Cymru\)](#)

Cynnig bod y Senedd:

Yn nodi adroddiad y Pwyllgor Cyllid 'Cyfalaf Trafodiadau Ariannol' a [osodwyd](#) yn y Swyddfa Gyflwyno ar 25 Tachwedd 2024.

Sylwch: [Gosodwyd](#) ymateb Llywodraeth Cymru i'r adroddiad yn y Swyddfa Gyflwyno ar 22 Ionawr 2025.

Derbyniwyd y cynnig yn unol â Rheol Sefydlog 12.36.

7 Dadl y Ceidwadwyr Cymreig – Cyflogaeth

Dechreuodd yr eitem am 16.38

Gohiriwyd y bleidlais ar y cynnig a'r gwelliannau o dan yr eitem hon tan y Cyfnod Pleidleisio.

Cynhaliwyd pleidlais ar y cynnig heb ei ddiwygio:

NDM8803 [Paul Davies \(Preseli Sir Benfro\)](#)

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn nodi'r Trosolwg o'r Farchnad Lafur a gyhoeddwyd gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol ar 21 Ionawr 2025.

2. Yn gresynu at y canlynol o dan Lywodraeth Cymru:

a) bod y gyfradd ddiweithdra yng Nghymru wedi cynyddu am y seithfed mis yn olynol i 5.6 y cant, sef y gyfradd uchaf yn y Deyrnas Unedig;

b) bod y gyfradd gyflogaeth yng Nghymru wedi gostwng i 70 y cant, sef y gyfradd isaf yn y Deyrnas Unedig;

c) bod gan Gymru gyfradd anweithgarwch economaidd o 25.6 y cant, sef y gyfradd uchaf ym Mhrydain Fawr; a

d) mai Cymru sydd â'r pecynnau cyflog isaf ym Mhrydain Fawr.

3. Yn galw ar Lywodraeth Cymru i greu mwy o swyddi yng Nghymru a hybu twf drwy:

a) adfer rhyddhad ardrethi busnes i 75 y cant ar gyfer y sector manwerthu, lletygarwch a hamdden i gefnogi busnesau a diogelu swyddi;

b) cael gwared ar ardrethi busnes i fusnesau bach;

c) sicrhau ffyniant broydd ledled Cymru gyda lefelau cymesur o fuddsoddiad ym mhob rhan o'r wlad; a

d) gweithio gyda Llywodraeth y DU i dalu costau ei chynnydd mewn yswiriant gwladol cyflogwyr ar gyfer busnesau preifat.

[Trosolwg SYG o'r Farchnad Lafur](#)

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
13	0	38	51

Gwrthodwyd y cynnig heb ei ddiwygio.

Cyflwynwyd y gwelliannau a ganlyn:

Gwelliant 1 [Jane Hutt \(Bro Morgannwg\)](#)

Dileu popeth ar ôl pwynt 1 a rhoi yn ei le:

Yn gresynu at y ffaith bod problemau o hyd o ran asesu perfformiad y llafurlu yng Nghymru yn sgil y pryderon ynghylch ansawdd yr Arolwg o'r Llafurlu.

Yn cydnabod bod data Arolwg y Llafurlu ar gyfer Cymru ymhlith y data o ansawdd isaf o blith holl wledydd y DU a rhanbarthau Lloegr;

Yn cytuno mai'r ffordd orau o ddeall llafurlu Cymru yw ystyried tueddiadau hirdymor ar draws amryfal ddangosyddion, sy'n cynnwys ffynonellau eraill fel yr Arolwg Blyneddol o'r Boblogaeth, gwybodaeth amser real Cyllid a Thollau Ei Fawrhydi am weithwyr cyflogedig, data am swyddi'r gwethlu, a data am nifer y bobl sy'n hawlio budd-daliadau.

Yn nodi ymhellach fod cyflogau oedolion yng Nghymru a oedd yn gweithio'n amser llawn yn 2024 yn uwch na chyflogau oedolion cyfatebol yng Ngogledd-ddwyrain Lloegr, Dwyrain Canolbarth Lloegr, Gogledd Iwerddon, Swydd Efrog a Humber.

Yn croesawu'r ffaith y bydd Llywodraeth Cymru yn creu mwy o swyddi yng Nghymru ac yn hybu twf drwy wneud y canlynol:

a) parhau i ddarparu pecynnau o gymorth ychwanegol ar gyfer ardrethi annomestig sydd werth £134 miliwn eleni ac £85 miliwn y flwyddyn nesaf yn ogystal â chynlluniau

rhyddhad parhaol gwerth £250 miliwn yn flynyddol a'r cymorth ychwanegol sylweddol sydd wedi'i ddarparu i fusnesau a threthdalwyr eraill dros y blynyddoedd diwethaf;

b) sicrhau buddsoddiad o'r tu allan a chynyddu nifer y swyddi yma yng Nghymru;

c) cydweithio â Llywodraeth y DU er mwyn adfer y drefn o roi'r hawl i Lywodraeth Cymru wneud penderfyniadau ynghylch buddsoddiad rhanbarthol ar ôl 2026 a datblygu rhaglen newydd o fuddsoddiadau gyda phartneriaid ar draws Cymru yn dilyn cau rhaglenni gwaddol fel y Gronfa Ffyniant Gyffredin yn 2026; a

d) cydweithio â Llywodraeth y DU wrth ddatblygu'r Strategaeth Ddiwydiannol.

Cynhaliwyd pleidlais ar welliant 1:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
27	0	25	52

Derbyniwyd gwelliant 1.

Gwelliant 2 [Heledd Fychan \(Canol De Cymru\)](#)

Ychwanegu pwyntiau newydd ar ddiwedd y cynnig:

Yn gresynu bod economi Cymru wedi dioddef o ddifffyg buddsoddiad a model cyllido annheg o dan Lywodraethau blaenorol a phresennol y DU.

Yn galw ar Lywodraeth y DU i ddychwelyd pwerau i wneud penderfyniadau dros gyllid ôl-Brexit yn ôl i'r Senedd.

Cynhaliwyd pleidlais ar welliant 2:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
11	13	28	52

Gwrthodwyd gwelliant 2.

Gwelliant 3 [Heledd Fychan \(Canol De Cymru\)](#)

Ychwanegu fel pwynt newydd ar ddiwedd y cynnig:

Yn galw ymhellach ar Lywodraeth Cymru i:

- a) dilyn argymhelliad yr OECD ar sefydlu asiantaeth hyd braich i hyrwyddo datblygiad economaidd;
- b) mabwysiadu targedau newydd ac effeithiol i yrru datblygiad economaidd cynaliadwy yng Nghymru;
- c) gweithredu archwiliad sgiliau cenedlaethol, mapio anghenion economi Cymru ar gyfer y dyfodol a chyfateb hyn â buddsoddiad mewn strategaeth ar gyfer sgiliau a hyfforddiant; a
- d) adolygu ac adnewyddu'r Warant Pobl Ifanc, gan sicrhau bod gan bob person ifanc fynediad gwirioneddol at waith, hyfforddiant neu gyfleoedd gwerthfawr ar gyfer datblygu sgiliau.

Cynhaliwyd pleidlais ar welliant 3:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
25	0	27	52

Gwrthodwyd gwelliant 3.

Cynhaliwyd pleidlais ar y cynnig fel y'i diwygiwyd:

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn nodi'r Trosolwg o'r Farchnad Lafur a gyhoeddwyd gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol ar 21 Ionawr 2025.
2. Yn gresynu at y ffaith bod problemau o hyd o ran asesu perfformiad y llafurlu yng Nghymru yn sgil y pryderon ynghylch ansawdd yr Arolwg o'r Llafurlu.
3. Yn cydnabod bod data Arolwg y Llafurlu ar gyfer Cymru ymhlith y data o ansawdd isaf o blith holl wledydd y DU a rhanbarthau Lloegr;
4. Yn cytuno mai'r ffordd orau o ddeall llafurlu Cymru yw ystyried tueddiadau hirdymor ar draws amryfal ddangosyddion, sy'n cynnwys ffynonellau eraill fel yr Arolwg Blyneddol o'r Boblogaeth, gwybodaeth amser real Cyllid a Thollau Ei Fawrhdy am weithwyr cyflogedig, data am swyddi'r gwethlu, a data am nifer y bobl sy'n hawlio budd-daliadau.

5. Yn nodi ymhellach fod cyflogau oedolion yng Nghymru a oedd yn gweithio'n amser llawn yn 2024 yn uwch na chyflogau oedolion cyfatebol yng Ngogledd-ddwyrain Lloegr, Dwyrain Canolbarth Lloegr, Gogledd Iwerddon, Swydd Efrog a Humber.

6. Yn croesawu'r ffaith y bydd Llywodraeth Cymru yn creu mwy o swyddi yng Nghymru ac yn hybu twf drwy wneud y canlynol:

a) parhau i ddarparu pecynnau o gymorth ychwanegol ar gyfer ardrethi annomestig sydd werth £134 miliwn eleni ac £85 miliwn y flwyddyn nesaf yn ogystal â chynlluniau rhyddhad parhaol gwerth £250 miliwn yn flynyddol a'r cymorth ychwanegol sylweddol sydd wedi'i ddarparu i fusnesau a threthdalwyr eraill dros y blynyddoedd diwethaf;

b) sicrhau buddsoddiad o'r tu allan a chynyddu nifer y swyddi yma yng Nghymru;

c) cydweithio â Llywodraeth y DU er mwyn adfer y drefn o roi'r hawl i Lywodraeth Cymru wneud penderfyniadau ynghylch buddsoddiad rhanbarthol ar ôl 2026 a datblygu rhaglen newydd o fuddsoddiadau gyda phartneriaid ar draws Cymru yn dilyn cau rhaglenni gwaddol fel y Gronfa Ffyniant Gyffredin yn 2026; a

d) cydweithio â Llywodraeth y DU wrth ddatblygu'r Strategaeth Ddiwydiannol.

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
26	0	27	53

Fel sy'n ofynnol o dan Reol Sefydlog 6.20, defnyddiodd y Llywydd ei phleidlais fwrw drwy bleidleisio yn erbyn y cynnig fel y'i diwygiwyd. Felly, gwrthodwyd y cynnig fel y'i diwygiwyd.

8 Dadl Plaid Cymru – Brexit a'r berthynas â'r UE yn y dyfodol

Dechreuodd yr eitem am 17.18

Gohiriwyd y bleidlais ar y cynnig a'r gwelliannau o dan yr eitem hon tan y Cyfnod Pleidleisio.

Cynhaliwyd pleidlais ar y cynnig heb ei ddiwygio:

NDM8804 [Heledd Fychan \(Canol De Cymru\)](#)

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn nodi y bydd hi'n bum mlynedd ers i'r Deyrnas Unedig adael yr Undeb Ewropeaidd yn ffurfiol ar 31 Ionawr 2025.

2. Yn gresynu at y canlynol:

a) yn ôl prosiect Cost Economaidd Brexit, bod y ffurf Brexit caled a ddilynwyd gan Lywodraeth flaenorol y DU wedi costio hyd at £4 biliwn i economi Cymru;

b) bod Brexit wedi lleihau gwerth allforion Cymru hyd at £1.1 biliwn, a bod cytundebau masnach ôl-Brexit wedi bod yn arbennig o anffafriol i amaethyddiaeth a gweithgynhyrchu yng Nghymru;

c) y golled bellach i Gymru o hyd at £1 biliwn mewn cyllid strwythurol a chyllid datblygu gwledig Ewropeaidd o ganlyniad i Brexit;

d) y cyfleoedd i weithio, teithio, astudio a byw yn Ewrop y mae pobl yng Nghymru wedi eu colli o ganlyniad i Brexit, yn enwedig pobl ifanc;

e) bod Llywodraeth bresennol y DU wedi methu â mynd i'r afael â'r heriau a achosir gan Brexit i Gymru a'r DU yn ehangach, ac wedi nodi ei gwrthwynebiad i ailymuno â'r farchnad sengl a'r undeb tollau; a

f) diddymu Deddf Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd (Cymru) 2018.

3. Yn galw ar Lywodraeth Cymru i:

a) cyflwyno deddfwriaeth newydd i hwyluso aliniad ddeinamig rhwng cyfraith Cymru a'r UE;

b) datblygu a mabwysiadu strategaeth Ewropeaidd gynhwysfawr; ac

c) pwyso ar Lywodraeth y DU i geisio ailymuno â farchnad sengl ac undeb tollau'r UE.

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
11	1	40	52

Gwrthodwyd y cynnig heb ei ddiwygio.

Cyflwynwyd y gwelliannau a ganlyn:

Gwelliant 1 [Paul Davies \(Preseli Sir Benfro\)](#)

Dileu popeth a rhoi yn ei le:

1. Yn nodi bod pobl Cymru wedi pleidleisio i adael yr Undeb Ewropeaidd yn y refferendwm a gynhaliwyd ar 23 Mehefin 2016.
2. Yn credu y dylid parchu a gweithredu canlyniad refferenda.
3. Yn nodi ymhellach y bydd 31 Ionawr 2025 yn nodi pum mlynedd ers i'r Deyrnas Unedig adael yr Undeb Ewropeaidd yn ffurfiol.

Cynhaliwyd pleidlais ar welliant 1:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
14	11	27	52

Gwrthodwyd gwelliant 1.

Gwelliant 2 [Jane Hutt \(Bro Morgannwg\)](#)

Dileu popeth a rhoi yn ei le:

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn croesawu ailsefydlu cysylltiadau gyda'r Undeb Ewropeaidd o dan Lywodaeth newydd y DU ac yn nodi bod y Brexit caled a drafodwyd gan Lywodraeth flaenorol y DU wedi bod yn niweidiol i Gymru, ei phobl a'r DU.
2. Yn nodi bod Llywodraeth Cymru n anelu at sicrhau bod sylw yn cael ei roi i'r niwed a achoswyd i Gymru wrth i'r DU ymadael â'r UE yn y fath fodd.
3. Yn nodi ymhellach fod Llywodraeth Cymru yn atgyfnerthu'n effeithiol gysylltiadau gyda phartneriaid Ewropeaidd drwy gadw ein swyddfa ym Mrwsel ar agor, a phenodi Cynrychiolydd Llywodraeth Cymru ar gyfer Ewrop; mae wedi cydweithio â Gweinidogion ac Uwch Swyddogion o wahanol ranbarthau o fewn yr Undeb Ewropeaidd, a hefyd Québec, er mwyn trafod cydweithredu rhyngranbarthol cynyddol yn ardal yr Iwerydd, a thrwy'r Rhaglen Taith mae wedi dangos ei ymrwymiad parhaus i hwyluso symudedd pobl ifanc.

4. Yn edrych ymlaen at well cysylltiadau gyda'r Undeb Ewropeaidd.

Cynhaliwyd pleidlais ar welliant 2:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
27	11	14	52

Derbyniwyd gwelliant 2.

Cynhaliwyd pleidlais ar y cynnig fel y'i diwygiwyd:

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn croesawu ailsefydlu cysylltiadau gyda'r Undeb Ewropeaidd o dan Lywodaeth newydd y DU ac yn nodi bod y Brexit caled a drafodwyd gan Lywodraeth flaenorol y DU wedi bod yn niweidiol i Gymru, ei phobl a'r DU.

2. Yn nodi bod Llywodraeth Cymru n anelu at sicrhau bod sylw yn cael ei roi i'r niwed a achoswyd i Gymru wrth i'r DU ymadael â'r UE yn y fath fodd.

3. Yn nodi ymhellach fod Llywodraeth Cymru yn atgyfnerthu'n effeithiol gysylltiadau gyda phartneriaid Ewropeaidd drwy gadw ein swyddfa ym Mrwsel ar agor, a phenodi Cynrychiolydd Llywodraeth Cymru ar gyfer Ewrop; mae wedi cydweithio â Gweinidogion ac Uwch Swyddogion o wahanol ranbarthau o fewn yr Undeb Ewropeaidd, a hefyd Québec, er mwyn trafod cydweithredu rhyngranbarthol cynyddol yn ardal yr Iwerydd, a thrwy'r Rhaglen Taith mae wedi dangos ei ymrwymiad parhaus i hwyluso symudedd pobl ifanc.

4. Yn edrych ymlaen at well cysylltiadau gyda'r Undeb Ewropeaidd.

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
27	11	14	52

Derbyniwyd y cynnig fel y'i diwygiwyd.

9 Cyfnod Pleidleisio

Dechreuodd yr eitem am 18.33

10 Dadl Fer

Dechreuodd yr eitem am 18.38

NDM8802 [Delyth Jewell \(Dwyrain De Cymru\)](#)

A fydd clychau Rhymni yn tawelu? Gwarchod asedau cymunedol yn y cymoedd.

Daeth y cyfarfod i ben am 18.58

Cynhelir Cyfarfod Llawn nesaf y Senedd am 13.30, Dydd Mawrth, 4 Chwefror 2025